

DERLEME
REVIEW
CBU-SBED, 2018, 5(4):218-223

Ulusal ve Uluslararası Ebelik Etik Kodları

Seçil Köken Durgun^{1*}, Selma Şen¹, Esra Tayhan¹

¹ Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Manisa, Türkiye.
secil_koken_@hotmail.com, selmasen77@gmail.com, esrabzhn@gmail.com

*Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Seçil Köken Durgun

Gönderim Tarihi / Received: 16.04.2018

Kabul Tarihi / Accepted: 30.10.2018

Öz

İnsanlık tarihi kadar eski bir meslek olan ebeliğin meslek olma süreci ülkemizde 1998 yılında lisans programlarının açılması ile başlamış, 2000 yılında yüksek lisans ve 2013 yılında doktora programlarının açılması ile hız kazanmıştır. Bağımsız görevleri ve tarafları çok olan ebeğin her uygulamasının yapıtaşı etikdir. Etik çeşitli meslek kolları arasında tarafların uyması veya kaçınması gereken davranışlar bütünü olarak tanımlanmaktadır. Mesleklerin varlığını koruyup sürdürebilmesi, kendini geliştirebilmesi, itibarını koruyabilmesi için meslek etiğine sahip olması gerekmektedir. Her ne kadar günümüzde ebe olmak için o ülkenin öngördüğü resmi ebelik eğitimini tamamlamış olmak yeterli olsa da, mesleğin etik yönünü ortaya koyamamak ebeliğin mesleki açıdan, ilerlemesini engellemektedir. Ebelikte meslek değerlerinin, etik kodların bilinmesi ebelik bakım ve uygulamalarının daha nitelikli olmasına, böylelikle ebelik mesleğinin toplum içerisinde statüsünün yükselmesine katkı sağlayacaktır. Bu derlemede amaç dünyada önde gelen ebelik örgütlerinin evrensel ebelik etik kodlarını açıklamak ve çeşitli ulusların kendine özgü oluşturduğu ebelik kodlarının farkını ortaya koymaktır.

Uluslararası Ebelik Konfederasyonu, Kuzey Amerika Ebeler Derneği, Amerika Ebe-Hemşireler Birliği ve Ulusal Sertifikalı Profesyonel Ebeler Derneği tarafından evrensel ebelik etik kodları oluşturulmuştur. Çoğu ülke bu kodları benimserken, bazıları bu kodları köken alarak kendi uluslarına özgü hale getirmişlerdir. Bazı uluslar ile ülkemizde var olan etik kodlar karşılaştırıldığında ise birçok eksiği bulunduğu dikkati çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ebelik, Uluslararası, Etik Kod.

Abstract

The midwifery which is a profession as old as human history started with the opening of the undergraduate programs in our vocationalization country in 1998 and accelerated with the opening of graduate programs in 2000 and doctorate programs in 2013. It is ethical if the building stone of every practice of self-government, which has many independent duties and parties. Ethics is defined as a set of behaviors that must be avoided or avoided by the various branches of the profession. It is necessary to have occupational ethics in order to protect and maintain the existence of the professions, to develop oneself, to protect its reputation. Although it is sufficient to have completed the formal midwifery education prescribed by that country in order to become a midwife nowadays, failing to reveal the ethical direction of the profession prevents the ebru's occupation and progress. Knowing the professional values and ethical codes in the midwifery will cause the midwifery care and practice to be more qualified, thus causing the midwifery profession's status to rise within the community. The purpose of this review is to explain the universal midwifery codes of ethics of the leading midwifery organizations in the world and to reveal the awareness of the midwifery codes that the various nations make unique.

Universal codes of ethics have been developed by International Midwifery Confederation, Midwifery Alliance North America, American College of Nurse-Midwives and National Association of Certified Professional Midwives. While many countries have embraced these codes, some have originated these codes and made them unique to their own nations. It is noteworthy that there are many deficiencies in comparison with some ethnic codes which exist in our country.

Keywords: Midwifery, Internationality, Code of Ethics.

1. Giriş

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından “gebelik, doğum ve doğum sonu dönemde gerekli bakım ve danışmanlığı sağlamak, normal doğumları kendi sorumluluğunda yaptırmak, yenidoğanın bakımını üstlenmek üzere eğitilen kişi” olarak tanımlanmış olan ebe; Uluslararası Ebelik Konfederasyonu’na göre;

gebelik, doğum ve doğum sonu dönemde kadının bakımını sağlayan, gerekli tavsiyelerde bulunan, kendi sorumluluğunda doğumu gerçekleştiren, yenidoğanın bakımını sağlayan ve kadın ile işbirliği içinde çalışan, güvenilir ve sorumluluk sahibi bir profesyoneldir [1,2].

İnsanlık tarihi kadar eski bir meslek olan ebeliğin meslek olma süreci Ülkemizde 1998 yılında lisans programlarının açılması ile başlamış, 2000 yılında yüksek lisans ve 2013 yılında doktora programlarının açılması ile hız kazanmıştır [3,4]. Ancak ülkemizde halen hak ettiği değeri göremeyen ebelik mesleğini 2015 yılı verilerine göre 53,086 kişi icra etmektedir. Bin kişiye düşen ebe sayısı ise; 0,68'dir (Tablo 1).

Bazı ülkeler ile karşılaştırıldığında ebe sayılarının birbirlerine yakın olduğunu söylemek mümkündür [5]. Ayrıca 2023 yılı sonunda ülkemizdeki ebe sayısının yaklaşık 67,200 olacağı beklenmektedir. Ancak Sağlık Bakanlığı Sağlıkta İnsan Kaynakları 2023 vizyonuna göre, 2023 yılı ebe ihtiyacı yaklaşık 85.000 olarak belirlenmiştir. Böylelikle 2023 yılında 1000 kişiye düşen ebe sayısı bir olacaktır [6].

Tablo 1. Bazı ülkelerde bin kişiye düşen ebe sayısı*

ÜLKE	Bin kişiye düşen ebe sayısı
Türkiye	0.68
Polonya	0.59
Norveç	0.61
Yeni Zeland	0.64
Avusturya	1.02

*Organisation For Economic Co-operation and Development (OECD.Stat).

Tablo 1'e göre ülkemizde bulunan ebe sayısı diğer ülkeler ile eş değer sayılabilecek durumda iken uygulamalar arasındaki farkların büyüklüğü dikkati çekmektedir. Bu bağlamda ebelik mesleği adına yapılması gerekenin sadece meslek mensubu sayısını artırmak olmadığı görülmektedir. Ebelerin özellikleri ve mesleğin yürütülmesi de son derece önemlidir. "21.Yüzyılda Herkes İçin Sağlık Hedefleri"nden "Yaşama Sağlıklı Başlanması Hedefi"nin gerçekleştirilmesinde ebelik mesleğinin önemine dikkat çekilmektedir. Bu hedefe ulaşabilmek için ebelik hizmetlerinin güçlendirilmesinin önem arz ettiği ortadadır [7,8].

Ebelik uygulamaları, dünya ebeleri arasında belirgin farklılıklar gösterse de, genellikle gebeliğin doğal ve normal yolları üzerinde yoğunlaşır. Bir ebeden; ebelik bakımında eşitliğin sağlanması, her meslek mensubunun bilgisini güncel tutup geliştirmesi, karşılıklı saygı, güven ve sorumluluk paylaşımı içinde kültürel, etik değerlere saygı duyarak kadının sağlık gelişimine katkı vermesi, sağlığını koruması, mahremiyetini ve gizliliğini sağlaması, gerekli konularda bilgilendirme yaparak kadınların kendi kararlarını vermesini sağlaması, kadının ve önem verdiği kişilerin (eş, anne, baba, çocuk vb.) korunması ve üremeyi desteklemesi, normal doğumların savunucusu olması beklenmektedir [2,9]. Bağımsız görevleri ve tarafları çok olan ebeğin her uygulamasının yapıtaşı ise etikdir [10]. Etik terimi yunanca "ethos" kelimesinden türetilmiştir. Çeşitli meslek kolları arasında tarafların uyması veya kaçınması gereken davranışlar bütünü olarak

tanımlanmaktadır [11]. Mesleklerin varlığını koruyup sürdürebilmesi, kendini geliştirebilmesi, itibarını koruyabilmesi için meslek etiğine sahip olması gerekmektedir. Etik; mesleğe özgü etik kurallara zemin oluşturarak herkesin yararının korunmasına yardımcı olur. Etik öz düzenlemeyi cesaretlendirmesi, profesyonel kimliği geliştirmesi, ebeleri ve hastaları koruması ve profesyonel olgunlaşmaya dikkat çekmesi sebebi ile önemli ve gereklidir [10]. Ebelik mesleği için tarihsel süreçte hemşirelik ve tıp bilimlerinden etkilenecek oluşturduğu etik miraslar, karşılaşılan sorunları çözmeye hem yetersiz hem de uygun değildir [12]. Her ne kadar günümüzde ebe olmak için o ülkenin öngördüğü resmi ebelik eğitimini tamamlamış olmak yeterli olsa da, mesleğin etik yönünü ortaya koyamamak ebeliğin meslekleşmesini, ilerlemesini engellemektedir [10].

Etik kodlar hem halkın geneli hem de meslek üyeleri için profesyonel gruba özgü özelliklerinin tanınmasında önemli rol oynamaktadır [12]. Ebelikte meslek değerlerinin, etik kodların bilinmesi ebelik bakım ve uygulamalarının daha nitelikli olmasına, böylelikle ebelik mesleğinin toplum içerisinde statüsünün yükselmesine katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte, etik kod ve meslek değerlerinin bilinmesi ebelikte yaşanan ikilemlere bağlı ahlaki sıkıntının azalmasını, dolayısıyla işten ayrılmayı, iş memnuniyetsizliğini ve tükenmişliği de azaltacağından ebelik mesleğinin önceliklerinden birini meslek değerleri, kodlar ve etik değerler bilgisi oluşturmalıdır [13]. Bu derlemede amaç dünyada önde gelen ebelik örgütlerinin evrensel ebelik etik kodlarını açıklamak ve çeşitli ulusların kendine özgü oluşturduğu ebelik kodlarının farkını ortaya koymaktır.

Uluslararası Ebelik Etik Kodları

Uluslararası Ebelik Konfederasyonu (International Confederation of Midwives-ICM)Avrupa'da bir grup ebe tarafından Belçika merkezli olarak 1919'da kurulmuştur. Bu küresel birliğin 100'den fazla sayıda ülkede üyeleri bulunmakta ve tüm üye ülkelerin dernek temsilcilerinden oluşan bir kurul tarafından yönetilmektedir. Kadınları, yenidoğan ve ailelerinin sağlıklarını ve üreme sağlığını geliştirmek için ebe birliklerini güçlendirmek ve genel olarak doğum yapan kadınlar için normal doğum, gebelik ve bakımda ebeliği özerkliğe teşvik ederek mesleği ilerletmek vizyonu ile yoluna 400 bin ebe ile devam eden ICM, her üç yılda bir düzenlenen kongrelerle üç yıllık stratejisini ve yönetim kurulunu belirlemektedir. Birlik ebelik mesleğinin gelişim etik kodlarını 1993 yılında benimsemiştir. Etik kodun ilk hali 1987 yılında hazırlanmıştır [2,14]. Son olarak 2014'te revize edilen ICM etik kodlar dokümanı ebelik ilişkileri, ebelik uygulamaları, ebelerin mesleki sorumlulukları, ebelik bilgi ve uygulamalarının geliştirilmesi olmak üzere dört ana başlık altında birleştirilmiştir [15].

- **Ebelik ilişkileri** başlığı altında, ebelerin bilgilendirilmiş onam alması, kadının ve ailesinin aktif katılımı sağlayarak ortak bilgi paylaşımı içinde

her kadınla özel olarak ilişki kurması, kendi kültür/toplamları içinde kadın ve ailesinin sağlığını etkileyen konuları ele alması ve kadınla birlikte gerekli sağlık hizmetlerini planlaması yer almaktadır. Ayrıca mesleki rollerinden uzaklaşmayarak tüm değerlere açık olması, kadının bakım ihtiyaçları kendi yetkilerini aştığında danışmanlık ve yönlendirmede bulunması, hem kadınlar hem de meslektaşlarıyla iyi ilişkiler içinde olması ve kendisine karşı sorumlulukları olduğunu da unutmaması beklenmektedir [15].

- **Ebelik uygulamaları** başlığı altında yer alan maddeleri kısaca şöyledir: Ebe, hiçbir ayrımcılık yapmadan, kültürel farklılıklara saygı içinde kadına ve ailesine bakım sağlar. Fakat zarar veren kültürel uygulamalarını engellemek için çalışır. Kadınların gebelik dönemi ve doğum anında zarar görmemesini sağlamalıdır. Mesleki uygulamalarının yetkinliğini sürdürebilmek için kanıta dayalı güncel bilgiler ışığında mesleki uygulamalarını geliştirmek ve etkin bir rol model olmak, ebelerden beklenen uygulamalar arasında sayılmaktadır.
- Uluslararası Ebelik konfederasyonu'na (ICM) göre, yasalar tarafından zorunlu kılınmadığı sürece mahremiyeti korumak, kadının bilgilerini gizli tutmak, ahlaki değerler ışığında verdiği kararlarından ve sonuçlarından sorumlu olmak, vicdani olarak reddettiği uygulamalar için bakımı altındaki kişiyi başka bir meslektaşına yönlendirmek, etik ve insan hakları ihlallerini belirleyip bunları ortadan kaldırmak, sağlık politikaları geliştirilmek ve uygulamak **ebelerin mesleki sorumlulukları** içerisinde yer almaktadır.
- Dördüncü ana başlık olarak **ebelik bilgi ve uygulamalarını** geliştirmesi için ebelerden, bilgisindeki gelişmeyi kadın haklarının korunması faaliyetlerine dayandırması, bilgisini geliştirmek için meslektaşlarını gözlemlemesi, araştırmalar yapması ve bunları paylaşması, ebelerin eğitimine katkıda bulunması beklenmektedir [15].

Kuzey Amerika Ebeler Derneği (The Midwives Alliance of North America-MANA)

MANA 1982 yılında eğitim vermek, güvenli rehberler hazırlamak, iletişimi geliştirmek için kurulmuş bir organizasyondur. Bugüne kadar iki adet doküman yayınlamıştır. Bu dokümanlardan birisi 2005 yılında güncellediği "Ebelik Sanatı ve Uygulaması İçin Gerekli Nitelikler ve Standartlar"dır. İçerisinde 12 ana başlık bulunmaktadır [14,16].

- Ebe, kadının kendi bakımına etkin katılımını sağlamalı ve sürdürmeli, doğum öncesi, doğum ve doğum sonu dönemlerde en iyi bakımı gerçekleştirme ve acil durumlarla başa çıkma becerisine sahip olmalıdır.
- Doğru değerlendirme yapabilmek için tedavi sürecini bilmeli, aseptik teknik ile bakım vermek için uygun ekipman buldurmalı ve kullanabilmelidir. Bu durum ilaç olan veya olmayan ajanları, sütürleri ve intravenöz tedavi ekipmanlarının kullanımını da kapsamaktadır.

- Her birey ile ilgili bilgileri doğru olarak kayıt altına almalı ve yasal olarak gerekli olmadıkça her türlü sözlü ve yazılı iletişimi gizli tutmalıdır. Elde ettiği bilgileri kadınların talebi üzerine kendisine verebilir.
- Uygulamalarına ilişkin verileri düzenli olarak toplamalıdır. Ebe tarafından toplanan veriler, kendisinin bilgisi ve gelişimi için kullanılacaktır.
- Ebelerin yetki alanı dahilinde, halk sağlığı gereksinimleri ile ilgili kişilere bilgi verilmeli ve yardımcı olmalıdır.
- Tüm ebeler belli koşullar altında tıbbi danışmanlığın gerekliliğini kabul etmelidir. Doğru bakımı verebilmek için meslektaşları ve diğer sağlık profesyonelleri ile işbirliği sağlamalıdır.
- Kadınların haklarına saygı duymalı, kendi sağlığı ile ilgili olarak bilgilendirmelidir. Belli koşullarda hizmet vermeyi reddetmek ya da sürdürmemek, ebeğin hakkı ve sorumluluğudur. Bebeğin ve annenin yararına olacaksa, istenilen veya gereken bakım ebeğin yetki alanının dışında kalıyorsa gerekli sevk işlemlerini yapmalıdır.
- Her ebe, kendisi ve verdiği hizmetler hakkında doğru bilgi sunmalıdır. Bu bilgiler aldığı eğitim, tecrübesi, uygulama alanları, verdiği hizmetin maddi karşılığı, veremeyeceği hizmetler ve gebe kadının kendini tanımladığı aile sisteminden beklentileri gibi konuları kapsamalıdır. Ebe, kadının tedavi ve prosedürleri reddetme ve bu tercihleri doğru şekilde belgeleme hakkına saygı göstermelidir. Kadının tercihleri ebelik uygulama kılavuzunun dışına çıktığında bunu açıkça belirtmeli ve belgelemelidir.
- Ebeler bilgi ve becerilerini düzenli olarak geliştirmelidirler.
- Ebelik uygulamaları, meslektaşlar ile beraber düzenli vaka incelemelerini de kapsamaktadır.
- Her ebe; MANA Ebelik Sanatı ve Uygulaması için Standartlar ve Nitelikler, MANA Etik ve Değer Bildirgesi ve MANA Ebelik Uygulaması için Temel Yeterlilikler ile uyum içinde, kendi uzmanlık seviyesine uygun olarak uygulama kılavuzu geliştirmelidir.
- Ebe, ebelik bakım modeli ile uyumlu olan, kadın ve bebek bakımını geliştirecek yeni prosedürleri uygulama alanına dahil ederek, MANA Temel Yeterliliklerini genişletebilir. Bu uygulama, riskler, faydalar, tarama kriterleri ve potansiyel komplikasyonların belirlenmesi ve yönetilmesi de dahil olmak üzere yeni prosedürün bilgisini yansıtmalıdır [16].

Bir diğer doküman ise son olarak 2012 yılında güncellenen "Değerler ve Etik Bildirgesi"dir. Karşılaşılan her durumda etik değerler korunarak hizmet verilmesi gerekliliğine dayanmaktadır. Bu etik değerler kısaca şöyledir;

- Fayda sağlayacak şekilde davranma
- Zarar vermeme
- Gizliliği korumak
- Saygılı ve adil davranmak

- Bir kişinin kendi hayatını etkileyebilecek kararlar alma özgürlüğüne saygı duymak

Amerika Ebe-Hemşireler Birliği (American College of Nurse-Midwives- ACNM) Amerika'da kadın sağlığına kendini adanmış en eski organizasyon (1929) olarak da bilinen ACNM'nin, Etik Komitesi 2008'den sonra ebeler için etik kodlarını iki kez iyileştirmiş ve yayımlamıştır [14,17]. Amerika Ebe-Hemşireler Birliği'ne göre ebelerin ebeler için misyonunu yerine getirirken, ailesi ve toplum içinde kadınların ve yenidoğanların sağlık ve esenliklerini artırmak için üç etik yöne sahip olmaları gerekir.

- İlk olarak bir ebeler, profesyonel ilişkilerinin her alanında temel insan haklarına ve tüm insanların onuruna, ayrıca kendi değer, haysiyet ve mesleki bütünlüğüne saygı göstermesi beklenmektedir.
- İkinci olarak; mesleki uygulamalarında kadından bilgilendirilmiş onam almak için bilgileri paylaşabileceği derecede iletişim kurması, yaş, cinsiyet, ırk, din vb. ayrımlar yapmadan hizmet vermesi, bu hizmetler sırasında yasalar tarafından açıklanması gerektiği sürece mahremiyetin korunması, bilgi ve becerilerinin sürekliliği sağlanarak yanlış uygulamalardan kaçınması ve rapor hazırlaması beklenmektedir.
- Son olarak; ebeler bir meslek mensubu olarak kadınların, ailelerin ve toplumların haklarını, sağlığını ve refahını koruyup, geliştirilmesi için çalışması, kaynakların dağılımı ve sağlık hizmetlerine eşit ulaşım için çaba göstermesi, ebeler öğrencilerinin ve meslektaşlarının eğitiminde söz sahibi olması, kadınların, ailelerin ve toplumun sağlığını geliştirmeye yönelik uygulama, araştırma ve politika oluşturması beklenmektedir [17].

Ulusal Sertifikalı Profesyonel Ebeler Derneği (National Association of Certified Professional Midwives-NACPM) Ulusal Sertifikalı Profesyonel Ebeler Derneği 2000 yılında sertifikalı profesyonel ebeleri desteklemek amacıyla kurulmuştur [14,18]. Ebeler konusunda ana hatları ve ebelerin niteliklerini belirleyen ulusal sertifikalı profesyonel ebeler birliğidir. Uygulamalara standart getiren belge 2004 yılında yayımlanmış olup, etik kod görevindedir. Belgede giriş, felsefe ve uygulama prensipleri, "Sertifikalı Profesyonel Ebelerin Ulusal Birliği için Uygulama Kapsamı" ve altı adet "NACPM Üyeleri için Uygulama Standartları" yer almaktadır. Bu altı standart şöyle sıralanabilir: Ebe,

- Hizmet verdiği her kadınla iletişim halinde çalışmalıdır.
- Sağlık durumunu yükseltmek ve riskleri en aza indirmek için ebeler uygulamalarında her bir kadının ve bebeğin bireysel ihtiyaçlarına dikkat etmelidir.
- Her kadının, ihtiyaç ve istekleri dâhilinde, bireye uygun bakım planlamalıdır.
- Bir kadının bakımını sona erdirmeden önce, tüm sorumluluklarını yerine getirmelidir.
- Kadın ve bebeğin sağlık verilerini, sorunlarını, kararlarını ve planlarını kapsamlı olarak toplamalı ve kaydetmelidir.

- Mümkün olan en iyi bakımı sağlamak amacıyla bilgi, beceri ve uygulamalarını sürekli olarak değerlendirmeli ve geliştirmelidir [18].

Ulusal Ebeler Etik Kodları

Ülkemizde kendi koşullarına uygun olarak ulusal ebeler değerleri ve kodlarına ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir. Çalışmalar yeni olmasına karşın mesleğe ilk adım atan ebeler tarafından tekrarlanan "Meslek Andı"nda da, mesleki yeterlilik, saygı, yaşamı korumak, acıyı azaltma, şefkat, tarafsızlık (adalet), sır saklama, dürüstlük, mahremiyete saygı kavramlarının yer alması farkındalık açısından önemlidir [14].

"Ulusal Ebeler Etik Kodları Projesi" 2011 yılında başlatılmış olup amacı, ulusal profesyonel etik değerlerin belirlenmesi ve ebeler kodlarının oluşturularak çağdaş ebeler uygulamalarına katkı sağlamak olmuştur. Çalışmaya Türk Ebeler Derneği de destek vermiştir. Çalışma sonunda belirlenen ilk beş kod şu şekildedir [12].

1. Çıkar gözetmez ve çıkar ilişkisine girmez.
2. Mahremiyeti korur.
3. Güvenirliliği ve doğruluğu korur, aldatmadan sakınır ve hatalı uygulamaları bildirir.
4. Gebe, fetüs, anne ve yenidoğanı değerli olarak görür.
5. Özensizlik, ihmal ve zararı engeller.

Farklı Ulusların Ebeler Etik Kodları

Dünya üzerinde hemen hemen her ülkenin ulusal ebeler dernekleri bulunmasına karşın, çok az sayıda ülke kendi uluslarına özgü ebeler etik kodlarını oluşturmuştur. Kendi etik kodları bulunmayan, ICM üyesi olan bazı ülkelerin, ICM'in kodlarını kabul ettiği görülmüştür. Özellikle gelişmekte olan ülkeler ile ilgili herhangi bir veri bulunmamıştır [19-22].

Tablo 2'de farklı ulusların ebeler etik kodları ile ülkemizde belirlenen etik kodlar değerlendirilmiştir. Tabloda değerlendirilen ülkelerin seçilme nedeni ebeler uygulamaları bakımından örnek oluşturabilecek düzeyde ebeler uygulamalarının yapıldığı ülkeler almalarıdır. Farklı ulusların etik kodları incelendiğinde kadın ile iş birliği yapma, aydınlatılmış onam alma, mahremiyetin korunması, ihmalleri önleme, kadın ve bebeğini değerli görme, fiziksel ve psikolojik bakımı beraber sağlama, araştırma ve politika geliştirilmesinde yer alma ilkeleri ortak değerler olarak görülmektedir. Bunlar hemen hemen her toplumda kabul görmüş ve ebeler mesleğinin profesyonelliği gereği olan etik kodlardır. Farklı ulusların ebeler etik kodları ve ülkemizdeki etik kodlar karşılaştırıldığında; mahremiyeti koruma, ihmalleri önleme, kadın ve bebeğini değerli görme ortak etik kodlardır. Ülkemizde belirlenen dört ana etik koddan üçü farklı ulusların etik kodları ile ortak olduğunu söylemek mümkündür. Kodlar içerisinde ebe öğrencilerin eğitime katkı sağlama yer alan Yeni Zelanda gibi ebeler mesleğini profesyonel temellere dayandırmış gelişmiş ülkelerin uygulamaları incelendiğinde; bu ülkelerin daha okul

yıllarında değerler ve etik konusunda öğrencilerini eğittiğini, onları profesyonel ebeliğe hazırladığını görmekteyiz. Buradan da anlaşıldığı gibi meslek bilincinin temeli okul yaşamı sırasında atılır ve tüm meslek yaşamı boyunca gelişmeye devam edip, meslek üyesinin mesleki felsefesinin oluşmasını sağlamaktadır.

Ayrıca Danimarka bilgileri güncel tutma etik kodunu yayımlayarak, mezuniyet sonrasında dahi eğitimin gerekliliği konusunda vurgu yapmıştır. Farklı uluslarda bilginin gücüne dayandırılan etik kodların varlığı mesleki örgütlenmeyi artırırken, ülkemiz etik kodları içerisinde yer alan çıkar gözetmeme ilkesi tartışmaya açık bir konudur.

Tablo 2. Farklı ulusların ebelik etik kodlarının karşılaştırılması

Etik Kod	Türkiye	Danimarka	Finlandiya	Yeni Zelanda	Avusturalya
Kadın ile iş birliği		X	X	X	X
Aydınlatılmış onam		X	X	X	X
Mahremiyeti koruma	X	X		X	
Çıkar gözetmeme	X				
İhmalleri önleme	X		X	X	X
Kadın ve bebeğini değerli görme	X		X		X
Fiziksel ve psikolojik bakımı beraber sağlama			X	X	X
Toplum için örnek model olma		X		X	
Bilgilerini güncel tutma		X			
Diğer profesyoneller ile iş birliği yapma		X		X	
Araştırma ve politika geliştirilmesinde yer alma		X	X	X	
Ebe öğrencilerin eğitimine katkı sağlama				X	

* Şenses MO. Ulusal Ebelik Etik Kodları Projesi.

Denmark Midwife Association. Ethical Guidelines For Midwives.

The Federation of Finnish Midwives. Midwifery Professional Mechanism and Working Principles.

New Zealand College of Midwives. Philosophy and Code of Ethics.

Australian College of Midwives. Code of ethics for midwives in Australia.

Sonuç

Sonuç olarak; Ulusların sahip olduğu kültürler arasındaki farklılıklar, ebelik bakımı ile ilgili etik kodlar oluşmasında da etkili bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Her ulusun kendine özgü, temelleri sağlam ebelik etik kodlar oluşturması, ebelikte mesleksel

değerlerin ve etik kodların bilinmesine, ebelik bakım ve uygulamalarının daha nitelikli olmasına, ebelik uygulamalarının standart düzeye gelmesine, meslek üyelerine kılavuz oluşturmaya ve profesyonellerin kendi içinde öz denetimlerinin sağlanmasına, ebelik mesleğinin toplum içerisindeki statüsünün yükselmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte bu değerler, ebelik ile ilgili yasal düzenlemelerin oluşturulmasında da kılavuz olabilir.

2. Kaynaklar

1. World Health Organization, Maternal, newborn, child and adolescent health. <http://www.who.int/en/>, 2015 (erişim tarihi 22.04.2017).
2. International Confederation of Midwives, International Definition of the Midwife. <http://internationalmidwives.org/>, 2017 (erişim tarihi 22.04.2017).
3. Güner S, Yurdakul M, Yetim N, Türkiye'de Ebelik Mesleğinin Sorunlarına Akademik Bakışı Yansıtan Nitel Bir Çalışma, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 2015, 5(1), 80-7.
4. T.C. Sağlık Bakanlığı, Türkiye'de Sağlık Eğitimi ve Sağlık İnsangücü Durum Raporu-2014. file:///C:/Users/user/Downloads/_Ekutuphane_kitaplar_insa ngucu.pdf, 2014 (erişim tarihi 12.02.2017).
5. Organisation For Economic Co-operation and Development, Health Status. http://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=HEALTH_S TAT#, 2017 (erişim tarihi 04.04.2017).
6. Şencan İ, 2023 Yılı Sağlık İş Gücü Hedefleri ve Sağlık eğitimi. Basım: Ankara, 2014; pp 39-41.
7. Aktan, C.C, Işık, A.K, 21 Yüzyılda Herkes İçin Sağlık: 21 Hedef. <http://www.canaktan.org/ekonomi/saglik-degisim-caginda/pdf-aktan/herkes-icin.pdf>, 2017 (erişim tarihi 22.04.2017).
8. Türk Ebeler Derneği, Dünya'da ve Türkiye'de Ebelik Tarihi. <http://www.turkebelerderneği.com/>, 2017 (erişim tarihi: 22.04.2017).
9. Foster, I.R, Lasser, J, Professional Ethics in Midwifery Practice. Press: United States of America, 2011; p 1-16.
10. Ersoy, N. Ebelikte Meslek Etiğinin, Etik Değerlerinin Önemi ve Gereği, I. Uluslararası & II. Ulusal Ebelik Kongre Kitabı, Safranbolu, Türkiye, 2011.
11. Türk Dil Kurumu, Büyük Türk Sözlüğü. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bt s, 2017 (erişim tarihi: 14.03.2017).
12. Şenses, M.O. Ulusal Ebelik Etik Kodları Projesi, I. Uluslararası & II. Ulusal Ebelik Kongre Kitabı, Safranbolu, Türkiye, 2011.
13. Yıldırım G, Koçkanat P, Duran O, Ulusal Ebelik Kodları ve Meslek Değerleri, STED, 2014, 23(4), 148-54.
14. Ergin, A.B. Ebelikte Etik Değerler ve Bu Değerlerin Uluslararası Etik Değerlerle İlişkilendirilmesi, I. Uluslararası & II. Ulusal Ebelik Kongre Kitabı, Safranbolu, Türkiye, 2011.
15. International Confederation of Midwives, International confederation of midwives.international code of ethics for midwives. http://internationalmidwives.org/assets/uploads/documents/ CoreDocuments/CD2008_001%20V2014%20ENG%20Inte rnational%20Code%20of%20Ethics%20for%20Midwives.p df, 2014 (erişim tarihi 21.03.2017).
16. Midwives Alliance North America, Standards and qualifications for the art and practice of midwifery. <https://mana.org/pdfs/MANASStandardsQualificationsColor. pdf>, 2005 (erişim tarihi 21.03.2017).
17. American College Of Nurse-Midwives, Code of ethics. <http://www.midwife.org/ACNM/files/ACNMLibraryData/U PLOADFILENAME/000000000048/Code-of-Ethics.pdf>, 2005 (erişim tarihi 21.03.2017).
18. National Association Of Certified Professional Midwives. Nacpm state chapter leadership guidelines of ethical conduct. <http://nacpm.org/wp->

- content/uploads/2016/06/Chapter-Ethics-Policy_FINAL-050115.pdf, 2016 (erişim tarihi 21.03.2017).
19. Denmark Midwife Association, Ethical guidelines for midwives.
http://www.jordemoderforeningen.dk/fileadmin/Fag___Forskning/Etiske_retningslinjer/Etiske_Retningslinjer_2010.pdf, 2010 (erişim tarihi 21.05.2017).
  20. The Federation of Finnish Midwives, Midwifery professional mechanism and working principles.
<https://www.suomenkatiloliitto.fi/>, 2004 (erişim tarihi 21.05.2017).
  21. New Zealand College of Midwives, Philosophy and code of ethics.
<https://www.midwife.org.nz/quality-practice/philosophy-and-code-of-ethics>, (erişim tarihi 21.05.2017).
  22. Australian College of Midwives. Code of ethics for midwives in Australia,
[file:///C:/Documents%20and%20Settings/user/Belgelerim/Downloads/Nursing-and-Midwifery-Board---Codes-and-Guidelines---Code-of-ethics-for-midwives---August-2008%20\(1\).pdf](file:///C:/Documents%20and%20Settings/user/Belgelerim/Downloads/Nursing-and-Midwifery-Board---Codes-and-Guidelines---Code-of-ethics-for-midwives---August-2008%20(1).pdf), 2008 (erişim tarihi 21.03.2017).

<http://edergi.cbu.edu.tr/ojs/index.php/cbusbed> isimli yazarın CBU-SBED başlıklı eseri bu Creative Commons Alıntı-Gayriticari4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

